

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 162 | 24-30 Temmuz 2023

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 25 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

July 28: Medyada yer alan haberlerde, 2018 yılında beyin kanaması geçirmesinin ardından yatağa bağlı hale gelen 86 yaşındaki Mustafa Said Türk adlı kişinin, Gülen hareketiyle bağlantılı olma suçlamasıyla kendisine verilen 10 yıllık hapis cezasının onanmasının ardından cezaevine gönderilmekle karşı karşıya olduğu duyuruldu.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınmadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

24 Temmuz: Muğla'da ormanlık alanda kömür madeni inşaatı projesine karşı düzenlenen gösterilere müdahale eden jandarma güçleri 24 Temmuz günü sekiz, 25 Temmuz günü üç, 26 Temmuz günü dört, 29 Temmuz günü 24 ve 30 Temmuz günü bir kişi olmak üzere toplam 40 kişiyi gözaltına aldı.

24 Temmuz: İstanbul Valiliği, Kürt diline yönelik baskılara ve Kürtlerin anadilde eğitim taleplerine dikkat çekmek üzere gerçekleştirilmesi planlanan gösteri yürüyüşünü yasakladı.

27 Temmuz: Sinop Valiliği, 3-6 Ağustos tarihleri arasında düzenlenmesi planlanan Kuzey Fest adlı etkinliği yasakladı.

28 Temmuz: Tunceli Valiliği, il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini bir gün süreyle yasakladı.

29 Temmuz: İstanbul'da 1990'lı yıllarda gözaltında kaybolan kişilere ilişkin olarak düzenlenen gösteriye müdahale eden polis 50 aktivisti gözaltına aldı.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

24 Temmuz: İstanbul'daki bir mahkeme, online haberlere daha önce getirilen sansür kararlarıyla ilgili altı rapora erişim engeli getirdi.

24 Temmuz: İstanbul'daki bir mahkeme, mağazalardaki yüksek fiyatlardan dolayı cumhurbaşkanını suçlayan etiketler dizayn etmesi nedeniyle cumhurbaşkanına hakaret suçlamasıyla yargılanan Mahir Akkoyun adlı kişiyi beraat ettirdi. Akkoyun Nisan ayında etiketler nedeniyle kısa süreli olarak gözaltına alınmıştı.

24 Temmuz: İfade Özgürlüğü Derneği (İFÖD) tarafından 2022 yılına ilişkin olarak yayımlanan yıllık internet sansür raporunda Anayasa Mahkemesi'nin sansür kararları bağlamında tamamen etkisiz bir iç hukuk yolu haline geldiği belirtildi. Raporda ayrıca, yıl içerisinde 137.000'den fazla URL'ye erişim engeli getirildiği açıklandı.

25 Temmuz: Ülke genelinde polis tarafından düzenlenen operasyonlarda gazeteciler Delal Akyüz, Fırat Can Arslan, Sibel Yükler, Evrim Kepenek ve Evrim Deniz gözaltına alındı. Kürt gazetecilere yönelik soruşturmalarda ve yargılama süreçlerinde karı-koca hakim-savcı olarak rol üstlenen bir çifte ilişkin sosyal medya paylaşımları nedeniyle gazeteciler terörle mücadelede görev almış kişileri hedef göstermekle suçlanıyor. Gazetecilerden Arslan aynı gün çıkarıldığı mahkemece tutuklanırken diğerleri adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı.

27 Temmuz: İstanbul savcılarını, gazeteci ve siyasetçileri mahkum eden bir hakimin kararlarına ilişkin makalesi nedeniyle gazeteci Ayça Söylemez hakkında terörle mücadelede görev almış kişileri hedef göstermek suçlamasıyla soruşturma başlattı.

27 Temmuz: Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK), sosyal ve kültürel değerlere ve Türk aile yapısına aykırı yayınlar nedeniyle Netflix, Disney+, Prime Video, Mubi, beIN Connect ve BluTV adlı yayın platformlarına para cezaları verdi.

28 Temmuz: Diyarbakır'daki bir mahkeme, hakim-savcı çiftinin görev yerinin değiştirilmesine ilişkin olarak yayımlanan ve 25 Temmuz günü beş gazetecinin gözaltına alınmasına neden olan habere erişim engeli getirdi.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

24 Temmuz: İfade Özgürlüğü Derneği (İFÖD) tarafından 2022 yılına ilişkin olarak yayımlanan yıllık internet sansür raporunda Anayasa Mahkemesi'nin sansür kararları bağlamında tamamen etkisiz bir iç hukuk yolu haline geldiği belirtildi.

KÜRT AZINLIK

24 Temmuz: İstanbul Valiliği, Kürt diline yönelik baskılara ve Kürtlerin anadilde eğitim taleplerine dikkat çekmek üzere gerçekleştirilmesi planlanan gösteri yürüyüşünü yasakladı.

25 Temmuz: Ülke genelinde polis tarafından düzenlenen operasyonlarda gazeteciler Delal Akyüz, Fırat Can Arslan, Sibel Yükler, Evrim Kepenek ve Evrim Deniz gözaltına alındı. Kürt gazetecilere yönelik soruşturmalarda ve yargılama süreçlerinde karı-koca hakim-savcı olarak rol üstlenen bir çifte ilişkin sosyal medya paylaşımları nedeniyle gazeteciler terörle mücadelede görev almış kişileri hedef göstermekle suçlanıyor. Gazetecilerden Arslan aynı gün çıkarıldığı mahkemece tutuklanırken diğerleri adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı.

25 Temmuz: Şanlıurfa'daki bir mahkeme, terörizm suçlamasıyla yargılanan eski ilçe belediye eş başkanı Hatice Çevik'in beraatına hükmetti. HDP'den seçilen Çevik, İçişleri Bakanlığı tarafından görevden uzaklaştırılarak yerine kayyum atanan onlarca Kürt siyasetçiden biri.

CEZAEVİ KOŞULLARI

25 Temmuz: Adana'daki bir cezaevinde mahkumlara verilen suyun hijyenik olmadığı duyuruldu.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

25 Temmuz: Hakkari'de askerler kırsal alanda koyunlarını sulamaya götüren dört kişiye kötü muamelede bulundu.

25 Temmuz: Eskişehir'deki bir cezaevi Müslüm Koyun adlı kişiye gönderilen mektupları teslim etmedi ve Koyun'un görüş haklarına kısıtlama getirdi.

27 Temmuz: Şırnak'taki bir cezaevinde gardiyanlar Sinan Ülger adlı mahkuma fiziksel saldırıda bulundu.

28 Temmuz: Gazeteci Fırat Can Arslan'ın tutuklanmasının ardından götürüldüğü Ankara cezaevinde tek kişilik hücreye yerleştirildiği duyuruldu. Arslan hafta içinde bir hakim-savcı çiftine ilişkin bir haber nedeniyle gözaltına alınarak tutuklanmıştı.

29 Temmuz: Mersin'deki bir cezaevinde gardiyanlar Raziye Söner adlı mahkuma çıplak arama uygulaması yaptı. Cezaevi yönetimi Söner'i tek kişilik hücreye yerleştirdi.

30 Temmuz: Muğla'daki kömür madeni protestolarında gözaltına alınan Haluk Özsoy isimli aktivist kendini gözaltına alan jandarma güçlerinin fiziksel saldırısına ve sözlü tehditlerine maruz kaldığını açıkladı.